

Expominer 2016 - Barcelona

Carles CURTO (Grup Mineralògic Català; Barcelona)
Pedro MINGUEZA (Grup Mineralògic Català; Barcelona)

Els passats 11,12 i 13 de novembre de 2016 va tenir lloc la trenta-vuitena edició de la fira de minerals, fòssils i joieria Expominer al pavelló 1 del recinte firal de Montjuïc, Barcelona. Aquesta fira té ja història i podem dir que s'ha consolidat com una referència en el món dels minerals i que ha aconseguit sobreviure, no sense dificultats, a les commocions socials i econòmiques de la darrera dècada.

Però no tot han de ser elogis i cal dir que, des del punt de vista mineralògic, aquest any no ha estat una excepció i ha continuat la tendència dels darrers anys on els minerals van cedint protagonisme als fòssils, la joieria, les gemmes, la bijuteria i l'ornamentació. Un altre aspecte rellevant és el fet que es disposa d'un pavelló amb molt d'espai, cosa en principi positiva, però que pot acabar sent massa extens pel nombre d'expositors i de visitants i fer que determinats estands puguin quedar clarament marginats del cor de la fira. També cal comentar que, degut a l'elevat cost del metre quadrat i el fet que s'hagi de pagar addicionalment per la llum, ha portat al fet que alguns estands més modestos estiguessin gairebé en la penombra.

En qualsevol cas, Expominer és un saló que sempre aixeca expectatives, si bé aquestes, amb les notícies fresques arribades de Munic aquest any, no eren massa altes. Amb tot, el divendres al matí ja es palpava un ambient molt animat i molts dels exemplars més desitjables van començar a desaparèixer veloçment.

Ha estat, és cert, un any de poques novetats, però en canvi ens ha ofert un amplí ventall d'espècies que

han fet les delícies d'una part del col·leccionista sistemàtic, encara que no ha estat el lloc ideal per aquells que busquen les espècies més rares, i un nivell mitjà de qualitat superior segurament al de les últimes edicions. En general, l'oferta més interessant s'ha centrat en els proveïdors més generalistes, especialment els que han sabut operar amb el reciclat de col·leccions particulars, redistribuint el material. En definitiva, el que ha predominat als estands ha estat *una mica de tot*, amb molts exemplars solts d'espècies i localitats i amb qualitats i preus molt diversos.

Península Ibèrica

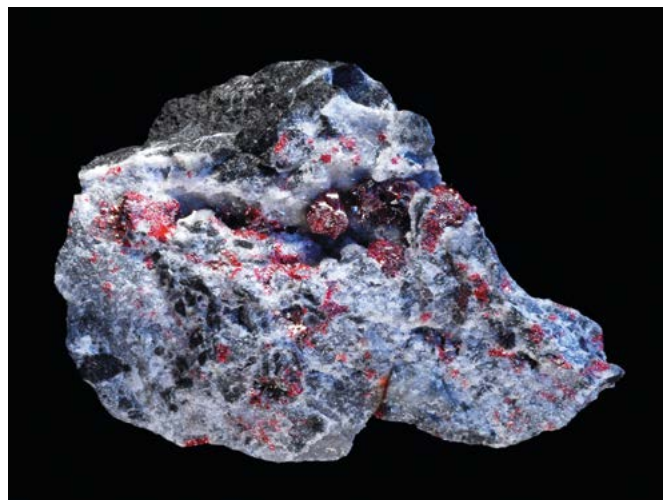
En referència al mineral espanyol, destaquem l'abundància de material del nord peninsular, especialment **fluorita** (Berbes, Loroño, Duyos, Villabona, Solís...), de la qual hi havia exemplars de diverses èpoques, alguns de molt bona qualitat; **calcita** de La Florida, en excel·lents cristalls individuals, de bona grandària i en matriu de **dolomita**; **calcita** de la mina "Moscona", Solís, i **barita** blava sobre **fluorita** groga, del mateix jaciment.

Destaquem també l'**hematites** botrioide de la mina de Piquín, a la Sierra de Córdoba; els petits però finíssims agregats en gelosia de **cerussita** de les mines El General, a Cabezarrubias del Puerto, Ciudad Real, i els recobriments de cristalls grocs de **mimetita** de la mateixa localitat. En altres estands es mostraven agregats radials, en matriu, d'**aragonita** de Pantoja; **aragonita** coral·loide de Macael i **sofre** en matriu de Lorca. Es va poder veure bon **cinabri** d'Almadén, la majoria material

Cerussita. Mina "Luis", mines El General, Cabezarrubias del Puerto, Ciudad Real, Castella-La Manxa, Espanya. Mides: 6,5 x 5,5 cm. JUAN PEÑA.

Cinabri. Mina "Las Cuevas", Almadén, Ciudad Real, Castella-La Manxa, Espanya. Mides: 7 x 6 cm. MCH MINERALS.

Fluorita. La Cabaña, mina "Ana", Berbes, Ribadesella, Astúries, Espanya. Mides: 5,5 x 4,5 cm. GEOTERRA MINERALES.

Calcita. Mina "La Cuerre", La Florida, Rionansa-Herrerías, Cantàbria, Espanya. Mides: 11,5 x 8 cm. MARIANO HEDROSA.

antic, encara que també material nou amb cristalls més petits però perfectes i amb una lluentor excepcional. Destacar també **coure** de Boinás, Astúries, **lavendulana** de Pastrana, Múrcia, i **jarosita** d'Almeria d'una qualitat per sobre del que és habitual.

Entre les espècies més rares o de jaciments extints, assenyalam una excel·lent **löllingita** de Carlés, Astúries, amb cristalls centimètrics en matriu; un bon exemplar de **millerita** de Bellmunt del Priorat, a Catalunya; un excel·lent lot de quatre exemplars de **fluorita** d'aspecte esfèric i color morat-rosat del túnel de Sant Antó, Bòqueres, Alacant; **villamaninita** en agregats de cristalls octaèdrics definits d'una troballa d'entre el 2010 i el 2011 a l'àrea de la mina "La Divina Providencia" de

Villanueva de Pontedo, a Càrmenes, León, la localitat tipus per a l'espècie; i molt bons exemplars de la raríssima **yuanfuliïta** de La Celia, a Jumilla, Múrcia. Aquest borat, acceptat com a nova espècie el 1994, es presenta en forma d'agregats feltrats de color mel, en matriu, amb **hematites**, **calcita** i **diòpsid**. A part del ja ressenyat, vam poder anotar també dos exemplars de **piromorfita** d'El Horcajo, de bona qualitat respecte al que actualment és possible obtenir d'aquesta mina històrica, i uns altres de **piromorfita** cordovesa, de la mina "San Andrés", de qualitat mitjana.

El mineral català en aquesta ocasió no va ser el protagonista. Només destacar material del Papiol, de la serra d'Horno i d'Ulldemolins, provinents de troballes

Löllingita. Corta "Carlés Norte", mina de Carlés, Carlés, Salas, Astúries, Espanya. Mides: 16 x 11 cm. MANUEL MESA.

Fluorita. Mines de Panasqueira, Aldeia de São Francisco de Assis, Covilhã, Castelo Branco, Portugal. Mides: 11 x 8 cm. MCH MINERALS.

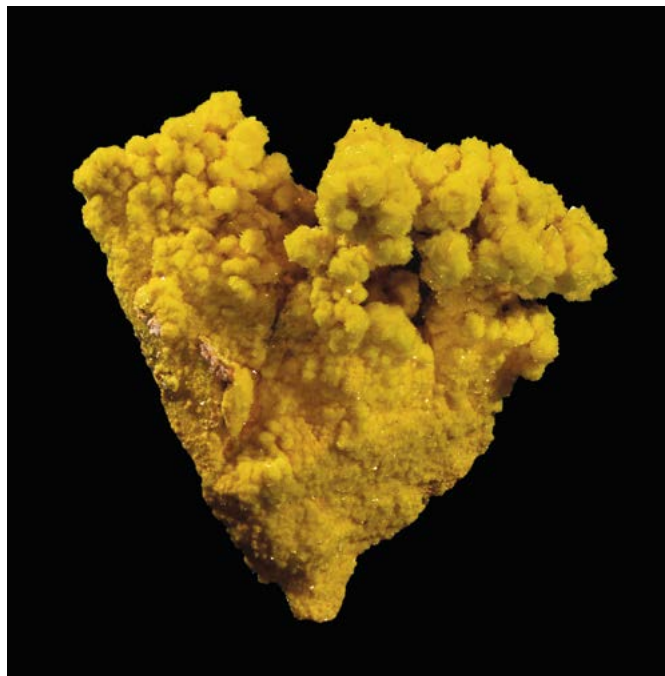

Millerita. Mina "Eugenia", Bellmunt del Priorat, el Priorat, Tarragona, Catalunya, Espanya. Mides: 7 x 6 cm. PROMINER.

relativament recents. De la mina "Eugenia" es va veure material antic poc habitual a les fires.

La mineralogia portuguesa segueix donant agradables sorpreses, especialment Panasqueira, que segueix subministrant excel·lents exemplars de **fluorapatita** en diferents coloracions, **fluorita**, **ferberita**, **cassiterita**, **estannita**, **quars**, **siderita**, **arsenopirita**, etc. Altres espècies portugueses destacades presents en el saló eren la **furcalita** i l'**autunita** de la mina Nossa Senhora da Assunção, de Aldeia Nova, a Ferreira de Aves, Viseu, on la **autunita** es presenta en agregats de cristalls laminars grocs, de vegades amb **metaautunita** de color groc llimona en matriu de quars. Ambdues espècies, no distingibles a simple vista, han estat determinades

Boulangerita. Mina Trepča Stan Terg, distr. Trepča, Kosovska Mitrovica, Kosovo. Mides: 20 x 15 cm. MARCOS LÓPEZ-ZONA MINERA.

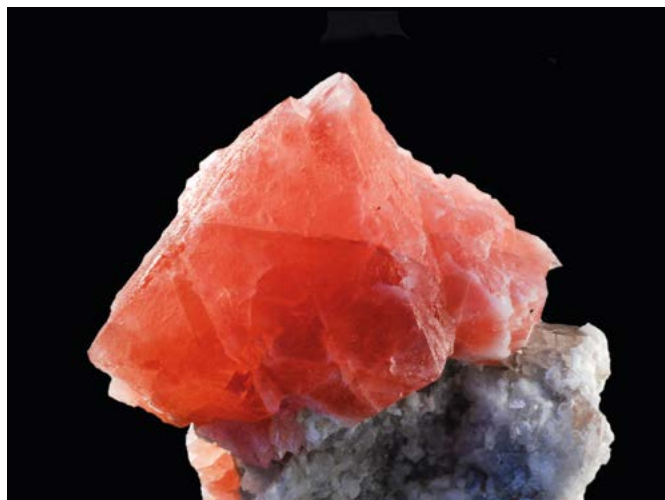
Metaautunita i autunita. Mina Assunção, Aldeia Nova, Satao, Viseu, Portugal. Mides: 6 x 5,5 cm. FABRE MINERALS.

analíticament. Tanquem el capítol portuguès amb l'**el·baïta** (var. rubel·lita) d'Alvarroes, Guarda, en cristalls prismàtics en matriu, molt definits i d'excel·lent color.

Resta d'Europa

De la resta del continent europeu ressenyem certs aspectes que poden haver passat desapercebuts a molts dels visitants. Per començar, la recuperació d'un jaciment clàssic, com és Trepča, del que en els últims mesos s'ha extret certa quantitat de material de qualitat, especialment **esfalerita** (var. marmatita), en agregats de cristalls maclats molt brillants i parcialment recoberts de **rodocrosita**, **pirita** i agregats de **quars** hialí d'excel·lent qualitat. També es va poder veure

Fluorita i albita. Glacera Argentièrre, Chamonix, Haute Savoie, Auvèrnia-Roïne-Alps, França. Mides: 4,5 x 4,5 cm. MCH MINERALS.

Fluorita i quars. Chebka Sidi Said, Midelt, Draâ-Tafilalet, Marroc. Mides: 14 x 10 cm. FABRE MINERALS.

Proustita i calcita. Mina de Bouïsmas, distr. Bou Azzer, Ouarzazate, Souss-Massa-Draâ, Marroc. Mides: 9 x 6,5 cm. FABRE MINERALS.

alguna **boulangerita** excepcional del mateix jaciment.

D'Hongria s'han vist alguns exemplars d'**òpal** (var. hialita) en matriu, molt brillants i completament hialins, de molt bona qualitat i molt estètics, encara que, en comparació al que es va poder veure a la recent fira de Munic, els exemplars oferts van ser escassos. De la veïna República Txeca, concretament de Prachovice, a Bohèmia, vam veure prop d'una desena d'excel·lents exemplars de **montroseïta**, en agregats radials en matriu, poc vistosos, és cert, però d'excepcional qualitat per a l'espècie.

Dels Alps vam poder gaudir a diferents estands de la famosa **fluorita** rosa de Chamonix, en exemplars alguns d'ells realment espectaculars. Tot i seguint tenint preus prohibitius, probablement el fet de que es vagi trobant material està movent la tendència a la baixa.

I per acabar l'apartat europeu, destacar que es va poder veure **elbaïta** (var. rubel·lita) de la localitat rus-

sa de Malkhan, de gran qualitat, en exemplars que res tenien a envejar als tradicionals brasilers o afganesos.

Àfrica

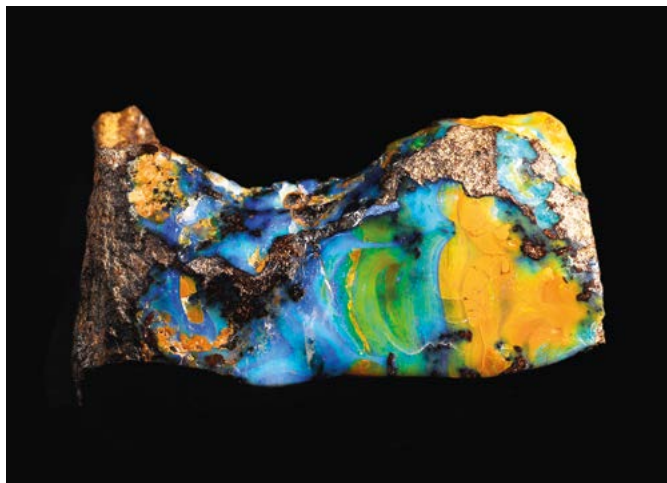
En el continent africà comencem pel Marroc, el nostre país veí. El mineral marroquí segueix sent, segurament, el més abundant, però sol ser poc variat i de qualitat en general modesta, encara que, a part de les arxiconegudes **atzurita**, **aragonita**, **vanadinita**, etc., segueix oferint agradables sorpreses com el **coure** natiu en matriu de Bou Nahas, la **malaquita** en hàbit esferoidal en matriu de la zona de Imilchil, la **titanita** en **ilmenita** de la mateixa zona i la **fluorita** cúbica groga amb quars vermellós de Chebka Sidi Said (Aouli). La gran decepció marroquina, vistes les expectatives prèviament creades, ha estat l'absència d'exemplars de qualitat (amb molt escasses i puntuals excepcions) de minerals metàl·lics de les àrees d'Imiter i Bouïsmas, d'on hem vist solament comptades peces, encara que

Argent (pseudom. acantita). Mina de Tamdrost, distr. Bou Azzer, Ouarzazate, Souss-Massa-Draâ, Marroc. Mides: 9 x 6,5 cm. FABRE MINERALS.

Niobofil·lita i aegirina. Machinga, distr. Machinga, Malawi. Mides: 5 x 4 cm. FABRE MINERALS.

Òpal noble. Queensland, Austràlia. Mides: 7 x 4 cm.
ELIECER MINERALES.

Fenaquita. Badakhshan, Afganistan. Mides: 2,5 x 2 cm.
FABRE MINERALES.

alguna d'elles notable, de **gersdorffita**, **acantita**, **argent**, **proustita**, **al·largent**, **discrasita**, etc. Per la seva qualitat, vistositat i interès destaquem uns pocs exemplars d'**argent** de Bouismas, amb cristalls en matriu, molt perfilats i brillants. Probablement es tracta de creixements epigènics d'**argent** sobre algun sulfur del mateix metall encara que necessita confirmació. També ens han sorprès agradablement unes noves mostres de **brochantita** de Bou Bekker, amb una lluentor extraordinària respecte al material vist anteriorment.

Com a relativa novetat del nord africà, cal ressenyar també la presència de nòduls de **quars** (var. calcedònia) de l'àrea de Smara, a la zona sahariana en litigi, que són resultat de la fossilització en sílice d'espongiaris.

Forsterita (var. peridot). Sapat Gali, Naran, distr. Mansehra, Khyber Pakhtunkhwa, Pakistan. Mides: 4 x 3,5 cm. TESOROS NATURALES.

Vivianita. Mina Morococala, distr. Santa Fé, Dalence, Oruro, Bolívia. Mides: 8 x 7 cm. PROMINER.

arvedsonita, zircó i ortoclasa (macla de Baveno-Manebach). Encara que és una localitat referenciada anteriorment, nous fronts d'exploració s'han obert molt recentment a Machinga, distr. Machinga, localitat situada al nord de Mt. Malosa, que han donat **niobofil·lita**, **aequirina**, **ortoclasa** i **eudidimita** ben cristal·litzades, que fan créixer les expectatives de noves troballes en el futur. Hem continuat veient magnífics exemplars d'**andradita** (var. demantoide) de Madagascar i hem pogut anotar també tres bons exemplars de **microclina** (var. amazonita) de Konso, Etiòpia, en cristalls de mida considerable i amb la macla de Manebach molt definida. També d'aquest país ens ha cridat l'atenció **òpal** d'alta qualitat. I per tancar el continent, citar un espectacular cristall perfecte d'apatita de Mali de més de 20 cm.

Àsia

Passant al continent asiàtic, cal comentar que el mineral xinès, que fins fa poc era abundant i molt variat, sembla haver desaparegut gairebé per complet, més enllà d'exemplars solts procedents de l'espejament de col·leccions i de les restes d'antigues troballes: alguns exemplars comptats de **scheelita**, **ilvaïta** o **ba-bingtonita**, **fluorita** de diverses localitats (alguna en exemplars de qualitat magnífica) i escassa **piomorfitita**.

Entre l'oferta del Pakistan i l'Afganistan, aquest any hem pogut percebre una notable millora en la qualitat mitjana del mineral presentat. Sense arribar a l'excel·lent qualitat d'alguns exemplars vistos en alguna de les grans fires internacionals, els estands dels expositors afganesos i pakistanesos mostraven bons (fins i tot, molt bons) cristalls de **topazi**, transparents, molt brillants i de bon color i mida; **elbaïta** (vars. rubel·lita –policroma– i verdelita) de molt bona qualitat; **beril** (var. aiguamarina) relativament abundant però de qualitat en general modesta; excel·lents cristalls en matriu de **spessartina**, amb les cares del trapezoedre i del romboedre molt definides; agregats de

cristalls de **forsterita** (olivina); els arxiconeguts cristalls de **schorl** en matriu; bons cristalls de **vesuvianita** de lluentor excepcional, de la vall de Shigar. Entre el mineral de l'Himàlaia destaquem molt bons cristalls, amb les cares molt definides, solts o en grup, d'**espodumena** (vars. kunzita i hiddenita) de color molt intens i, com a raresa, cristalls amb superfícies fibroses i terminacions planes de **beril·lonita** i agregats flotants de cristalls poc definits però molt hialins i brillants de **pollucita**, a part de l'habitual **brookita** de Kharan i, de la mateixa localitat i com a relativa novetat, els agregats botrioides grocs de **brucita**, de molt bona qualitat per a aquesta espècie. Com a exemplars aïllats però dignes de comentari, anotem un cristall de **marialita** de l'Afganistan, transparent, brillant, de color violeta molt profund i en matriu, i un cristall aïllat de **fenaquita** de Badakhshan, una espècie que, pel que sabem, no ha estat citada fins al moment a l'Afganistan i molt rara al Pakistan.

Un altre país mineralògicament emergent i a seguir de prop és l'Iran. De moment, els exemplars de **wulfenita** de Anarak segueixen sent en general de mida petita, però en aquesta edició del saló s'han vist ja alguns d'ells més grans i, en general, seguint l'excel·lent qualitat de morfologia i color. De la mateixa localitat, estarem atents a l'evolució de les macles i agregats en gelosia de **cerussita** i a la possible aparició d'altres espècies. Del mateix país, però de les muntanyes Belqeys, a l'Azerbaidjan occidental, vam poder prendre nota d'alguns bons exemplars de la ja coneguda **andradita** (var. demantoide), en cristalls rics en cares, aïllats o en grup, amb les formes combinades del trapezoedre i el rombododecaedre, de bona mida, d'excel·lent color verd intens i en matriu.

L'Índia constitueix una altra font d'aprovisionament important, especialment per als col·leccionistes de zeolites i minerals associats dels vacúols dels basalts del Deccan. En general, i més enllà de l'interès mineralògic, hem vist exemplars molt estètics de les espècies més co-

Cavansita i estilbita-Ca. Pedreres de Wagholi, Wagholi, Pune, Maharashtra, Índia. Mides: 9 x 6,5 cm. GEOTERRA MINERALES.

Quars (var. ametista). Cerro de la Concordia, Piedra Parada, Tatatila, Veracruz, Mèxic. Mides: 15 x 8 cm. ELIECER PÉREZ.

Alabandita. Mina Uchucchacua, Oyón, Lima, Perú.
Mides: 5 x 3,8 cm. FABRE MINERALS.

Atzurita i crisocol·la. Mina Acari, Caraveli, Arequipa, Perú.
Mides: 7 x 6,5 cm. ROSELL MINERALS.

negudes: grups de cristalls hialins de **fluorapofil·lita-K** amb **estilbita-Ca** en matriu de quars (var. calcedònia); agregats de cristalls prismàtics verds de **fluorapofil·lita-K**, en matriu; agregats de cristalls d'**heulandita-Ca**; **fluorita** esfèrica de diferents coloracions; algun exemplar interessant de **cavansita** i un parell de bons exemplars de **pentagonita**.

Oceania

La presència de mineral australià ha estat escassa, com és habitual darrerament, però anotem algun exemplar modest de **crocoïta** de Dundas i de **rodonita** o de **bustamita** de Broken Hill; però volem emfatitzar alguns excel·lents exemplars d'**òpal** noble, del tipus conegut com "boulder" i, entre ells, molt especialment, un exemplar amb la típica matriu bandejada i d'un fantàstic color blau, profund i uniforme.

Amèrica

El mineral nord-americà, tant de Canadà com dels Estats Units, ha estat escàs, encara que podem ressenyar alguns exemplars de **galena** de la mina Fletcher, en cubs molt definits, en matriu, que recorden a les clàssiques de la veïna mina Sweetwater, de Joplin, i espècies interessants de les pegmatites del Yukon, especialment **latzulita**, **wardita**, **gormanita**, **whiteita-(CaFeMg)** i **kulanita**.

Per al col·leccionista, Mèxic és, clarament, un cas apart. És curiós que sent un país destacat proveïdor tant d'espècies interessants com d'exemplars de gran qualitat, estigui gairebé sempre poc representat en les fires europees. Amb tot, hem d'assenyalar la presència d'un bon nombre d'exemplars d'interès repartits una mica per tots els estands: cristalls de **fluorapatita** en

matriu de Cerro Mercado, Durango; **adamita**, **legrandita** i **auricalcocita** de Mapimí; **acantita**, **stephanita** i **pirargirita** de Guanajuato; i cristalls de **boleïta** i de **pseudobleïta**, en matriu, de la mina de Boleo, a Santa Rosalía, la localitat tipus per a totes dues espècies. Capítol apart mereix el **quars** (var. ametista) de Las Vigas, del que s'han exposat a la fira excel·lents (i abundants) exemplars, resultat d'una troballa molt recent.

Pel que fa a Sud-amèrica, Brasil, seguint la línia dels últims anys, segueix perdent pes i presència, tant quantitativa com qualitativa, però assenyalem com a exemplars interessants el **rútil** en cristalls aciculars (en ocasions prismàtics molt fins, amb bones terminacions) daurats, epigènics en **hematites**, de Novo Horizonte, Bahia; i els relativament nous exemplars d'**or** natiu de Mato Grosso, d'excel·lent qualitat, en agregats flotants amb creixements esquelètics molt marcats i, en ocasions, amb cristalls definits. Com a cas apart, un petit però extraordinari exemplar d'**oxicalciomicrolita** (espècie descrita, però pendent d'acceptació) d'Urubú, amb cristalls d'hàbit octaèdric, translúcids, molt brillants, de color groc i en matriu de quars.

Colòmbia ha tingut una bona representació de **beril** (var. maragda), en general de petita mida i de qualitat mitjana-baixa, però amb notables excepcions, ja que també hem pogut anotar alguns exemplars i cristalls de notables dimensions i d'excel·lent qualitat. Del mateix país també destaquem algun exemplar de la ja famosa **euclasa** de la mina La Marina, a Pauna, i d'aquesta mateixa mina, alguna fina miniatura amb creixements paral·lels de cristalls de **fluorapatita** rosa.

Entre els altres països andins, la representació de Bolívia ha estat escassa però interessant, especialment representada pels cristalls maclats, en matriu o

en grups aïllats, de **cassiterita**, translúcids i brillants, i alguns molt bons exemplars de **vivianita** i **ludlamita**. Destaquem també la presència d'interessants mostres d'agregats feltrats de color blau profund i en matriu de **cianotriquita** d'Iquique, Xile, i de l'encara discutida **clinoatacamita** de Pisco Umay, en el departament d'Ica. Com a excel·lent novetat xilena destaquem la **brochantita** de la mina Los Azules, en fins agregats radials en matriu de roca, i en alguns exemplars també amb **crisocol·la**.

Perú és el país andí que els últims anys ens alegra amb noves sorpreses. I si bé, alguns clàssics peruans, com la **rodocrosita**, l'**argent** natiu, l'**alabandita** d'Uchucchacua o la **rodonita** de Huallanca, encara que de qualitat excel·lent són cada vegada més escassos, uns altres semblen reflorir cada any com l'**hübnerita** de Pasto Bueno; la sempiterna **pirita** en cristalls en matriu de **quars**, cúbics, octaèdrics, piritòèdrics o amb combinacions de diverses formes cristal·lines; els cristalls maclats de **calcopirita**; **tetraedrita** en cristalls molt perfilats sobre **quars**; els cristalls verds d'**augelita** en matriu de **quars**, etc.; i de la zona de Sayán, Lima, hem vist abundants exemplars d'**epidota** i d'**axinita** (**Mn**), cada vegada de millor qualitat. Com a novetats curioses per a la localitat, encara que de qualitat relativa, citarem també l'**atzurita** de la mina Acari, a Caraven, Arequipa, i els agregats arborescents de **coure** natiu de la mina La Cobriza, Huancavelica, que pel que ens han comentat, s'han recol·lectat en quantitats considerables. D'altra banda, i molt destacable per la seva excel·lent qualitat, anotem les noves mostres d'**hutchinsonita** de Quiruvilca, en cristalls aïllats o en agregats en matriu, sovint acompanyats d'**orpiment**.

Conclusions

En resum, ens ha semblat un any amb un contingut, qualitat i varietat d'espècies notablement superior al dels anys anteriors, el què ens dóna una certa esperança de que la fira, des del punt de vista mineralògic, pugui remuntar de cara al futur. També hem detectat una certa millora en general de l'etiquetat i documentació dels exemplars exposats, cosa que ens alegra enormement i esperem que continuï la tendèn-

Jordi Gil amb l'exposició de la seva Col·lecció Gilig.
Foto: J. M. Pérez-Samper.

cia. No podem dir el mateix dels preus que, en general, segueixen a l'alça i sembla que van allunyant-se definitivament del poder adquisitiu del mitjà i petit col·leccionista i d'aquells que s'han iniciat en l'afició als minerals aquests últims anys.

Activitats durant la fira

Però no tot va ser exposició i venda de minerals a la fira d'enguany. Com és ja habitual, Expominer va contenir una varietat d'interessants activitats i d'altres esdeveniments relacionats amb la Mineralogia i la Paleontologia.

La pròpia fira va organitzar una sèrie d'exposicions i tallers que van tenir una bona acceptació, sobretot entre els més petits. Van tractar sobre meteorits, cata d'aigua, dinosaures del Pirineu, recerca d'or i geologia tàctil. En aquesta última exposició, mitjançant el tacte, els visitants es van poder acostar d'una manera sensorial i alternativa a una ciència tan visual com és la Geologia.

Destacable va ser l'ampli programa de xerrades que va organitzar la fira i que van impartir reconeguts investigadors sobre interessants temes actuals relacionats amb la Mineralogia i la Paleontologia i que van tenir un seguiment bastant significatiu.

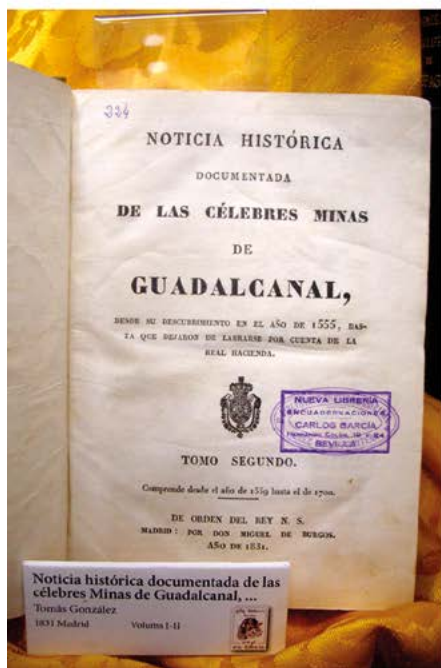
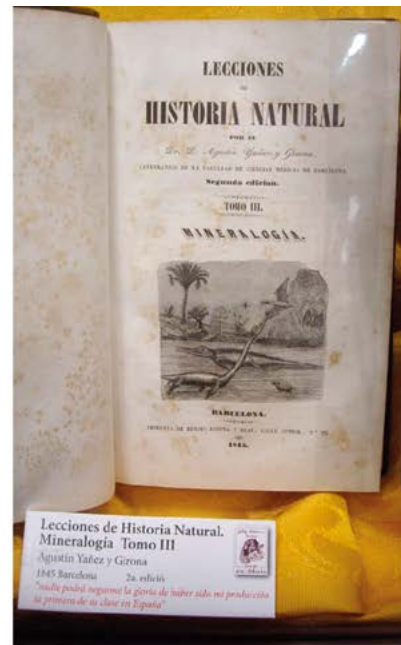
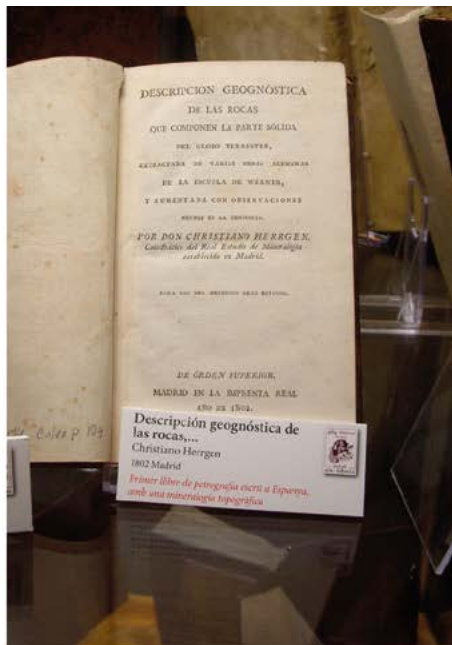
I com també és habitual, el Grup Mineralògic Català va organitzar una sèrie d'activitats i esdeveniments que comentem a continuació.

A l'exposició *Peces úniques - Col·lecció Gilig* vam poder gaudir d'una bona representació de llibres i estris de mineria, alguns d'ells de gran valor històric, de la col·lecció privada del nostre soci, en Jordi Gil, i que va cridar l'atenció de molts dels visitants. En aquesta exposició vam poder veure veritables relíquies que són un testimoni del passat mineralògic i miner de Catalunya i de la resta de l'Estat. En destaquem:

- *Die Mineralfundstätten der Iberischen Halbinsel*, dels professors Dr. Tenne & Dr. Calderón, Berlín (1902). Primera edició en alemany i antecessora de la futura obra *Los Minerales de España*. *Los Minerales de España*, de Salvador Calderón y Arana (1910), en 2 volums. Marquen un punt d'inflexió en la mineralogia topogràfica Ibèrica. Com a

Estand del GMC.
Foto: J. M. Pérez-Samper.

Mostra d'obres de la Col·lecció Gilig. Fotos: M. Rafel.

curiositat, la 1a edició de *Los Minerales de España* es feu a Portugal, en fascicles i en castellà.

- *Promptuario y guía de artífices plateros*, de Joseph Tramullas y Ferrera (1734). Llibre que regula les anàlisis dels metalls preciosos, dels aliatges i de les monedes.

Igual que en les edicions anteriors, es va aprofitar el marc de la fira per a fer el lliurament del Premi GMC a treballs de recerca de batxillerat del passat curs 2015-2016. Aquest certamen, obert a treballs de recerca d'alumnes de batxillerat que entrin dins l'àmbit de la Mineralogia, la mineria o el patrimoni miner, ha estat dotat amb un premi de 300 € donats pels patrocinadors del concurs, que aquest any han estat Kunugi i

Natura Kucera, a banda d'una col·lecció de minerals tant pel guanyador com per al seu centre educatiu. En aquesta edició, el primer premi va ser per al treball "Tot un món ben salat", de Frederic Esteve Segura (centre educatiu INS Terrassa). Per a més informació sobre aquest premi i els guanyadors d'enguany podeu consultar l'article "Premi GMC a treballs de recerca de batxillerat 2015-16", exposat amb anterioritat en aquest mateix número de la revista.

En Expominer 2016 tampoc van faltar els tradicionals tallers organitzats pel GMC. Per una banda, "Minerlab. Taller d'iniciació al coneixement dels minerals", que va ser impartit pels nostres companys Carles Díaz i Pep Ignacio. Va consistir en presentar les propietats

Taller Minerlab. Foto: J. M. Pérez-Samper.

Lliurament d'una placa commemorativa en l'homenatge al company Jordi Coca. Foto: J. M. Pérez-Samper.

generals dels minerals i fer una atenció especial a les propietats fluorescents de certs minerals i les propietats radioactives de l'urani, de les que els assistents van poder gaudir participant en diferents assajos utilitzant comptadors Geiger i filtres. Es van fer dues intenses sessions d'aquest taller: una el dissabte de 10 a 13h i l'altre el diumenge amb el mateix horari. Dir que totes dues van tenir una gran afluència de públic i que les fenomenals explicacions del Carles i del Pep van aconseguir despertar un gran interès i admiració, especialment entre els més joves.

Per altra banda i durant tota la duració de la fira, va estar disponible a l'estand del GMC un binocular per a l'observació de microminerals, on els visitants van poder observar a través de l'estereomicroscopi preciosos microcristalls sempre amb l'acompanyament de les explicacions d'algun responsable del Grup. Resulta enriquidor veure les cares de sorpresa de grans i petits després de descobrir aquells sorprenents cristalls que contenen unes pedres que, a simple vista, semblen no tenir cap interès.

També es va aprofitar la fira per a presentar l'esperat segon número de la nova etapa de les nostres revistes *Mineralogistes de Catalunya* i *Paragénesis*, que van ser lliurades a tots aquells socis que van passar per l'estand, destacant la bona acollida que aquest nou format està tenint entre els socis en general. El contingut d'aquesta nova entrega té com a article estrella un complet treball sobre les mines de Can Magre, a Vidreres, la Selva, on els nostres companys Xavier Rodríguez, Emili Téllez, Pep Ignacio i Josep Formiga han fet un exhaustiu treball de recerca, incloent geologia, història, descripció geogràfica i un estudi complet dels minerals del jaciment, amb especial atenció a unes recents troballes. Inclou també una extensa ressenya a la passada fira de Sainte-Marie-aux-Mines a càrrec d'en Martí Rafel, on ens explica el més destacat que es va veure en aquesta entranya-

ble fira, acompanyat d'espectaculars fotos de les peces més destacables. També un article homenatge a l'il·lustre cristal·lògraf Julio Garrido, a càrrec del seu parent Josep-Lluís Garrido; un interessant assaig sobre la cristal·lografia de la famosa fosgenita de Monteponi, a càrrec d'en Carles Curto i en Joan Rosell; i per tancar l'edició, com és ja habitual, la ressenya de les noves espècies minerals aprovades per la CNMNC-IMA i publicades, a càrrec de Joan Manuel Ybarra i Josep-Lluís Garrido.

I deixem com a últim punt d'aquesta crònica, l'acte d'homenatge i agraïment al company Jordi Coca, que es va portar a terme el diumenge 13 a les 13h, just abans de l'aperitiu de cloenda a l'estand del GMC, acompanyats d'un gran nombre de socis i simpatitzants. Aquest emotiu homenatge ha estat en reconeixement per la seva llarga trajectòria de compromís i de treball dins del GMC. En primer lloc, el president del GMC, en Frederic Varela, va fer un emotiu discurs on va ressaltar tant la llarga i admirable trajectòria del Jordi dins del Grup com les seves qualitats humanes, que han fet que la seva contribució, des de pràcticament l'inici de l'existència del GMC, hagi estat exemplar i irreplicable. Hem de ressaltar que el discurs no només va emocionar al Jordi sinó també a tots aquells presents que coneixem poc o molt de la seva trajectòria. Acabat el discurs, el Frederic va fer-li entrega d'una bonica placa commemorativa a la que el Jordi va respondre amb unes paraules d'agraïment. Amb la seva habitual templança i humilitat va assegurar que tot el que ell havia fet no li havia representat esforç ja que ho havia fet de veritable gust, paraules que van tenir com a resposta un llarg aplaudiment per part dels assistents.

Just després d'aquest acte, va tenir lloc al mateix estand el tradicional aperitiu de cloenda obert a socis i simpatitzants i que serveix de trobada entre els aficionats per intercanviar experiències sobre la pròpia fira o altres aventures mineralògiques.

Fotos minerals pàg. 65 a 71: Martí Rafel.

Làmines pàg. 75 a 86:
fotos: Martí Rafel;
muntatge: Josep Lluís Garrido.

Mimetita i cerussita.
Mina "Los Ángeles", Peroamigo, El Castillo de las Guardas,
Sevilla, Andalusia, Espanya.
8,5 x 5 cm. Juan Peña.

Elbaïta (var. rubelita).
Mina Cruzeiro, São José da Safira, Governador Valadares,
Vale Rio Doce, Minas Gerais, Brasil.
4,5 x 2 cm. MCh Minerals.

Diamant.
Mina Mirny (mina Mir), Mirny, Sakha, Rússia.
4 x 2,5 cm. Fabre Minerals.

Sofre amb aragonita.
Mina Cozzo Disi, Casteltermini, Agrigento, Sicília, Itàlia.
3,5 x 2 cm. MCh Minerals.

Szenicsita i powellitita.
Mina Jardinera 1, Inca de Oro, Chañaral, Atacama, Xile.
8 x 5 cm. Fabre Minerals.

Or.
Mina Belshazzar, distr. Quartzburg, Boise Co., Idaho, EUA.
4,5 x 3,5 cm. Fabre Minerals.

Galena i esfalerita amb dolomita.
Mina "La Cuerre", mines de La Florida,
Rionansa-Herrerías, Cantàbria, Espanya.
11,5 x 10 cm. Elite Fine Minerals.

Magnesita i hematites amb quars.
Serra das Éguas, Brumado,
Centro Sul Baiano, Bahia, Brasil.
6,5 x 3 cm. Tesoros Naturales.

Fluorita amb calcita.
Túnel de Sant Antó, Boqueres, Sant Vicent del Raspeig,
Alacant, Com. Valenciana, Espanya.
7 x 4,5 cm. Elite Fine Minerals.

Corindó (var. robí).
Dipòsit Ampanihy, Ampanihy, Atsimo-Andrefana, Toliara, Madagascar.
5 x 5 cm. Tesoros Naturales.

Andradita amb epidota i quars.
Mina de Aguablanca, Monesterio,
Badajoz, Extremadura, Espanya.
13 x 12 cm. Manuel Mesa.

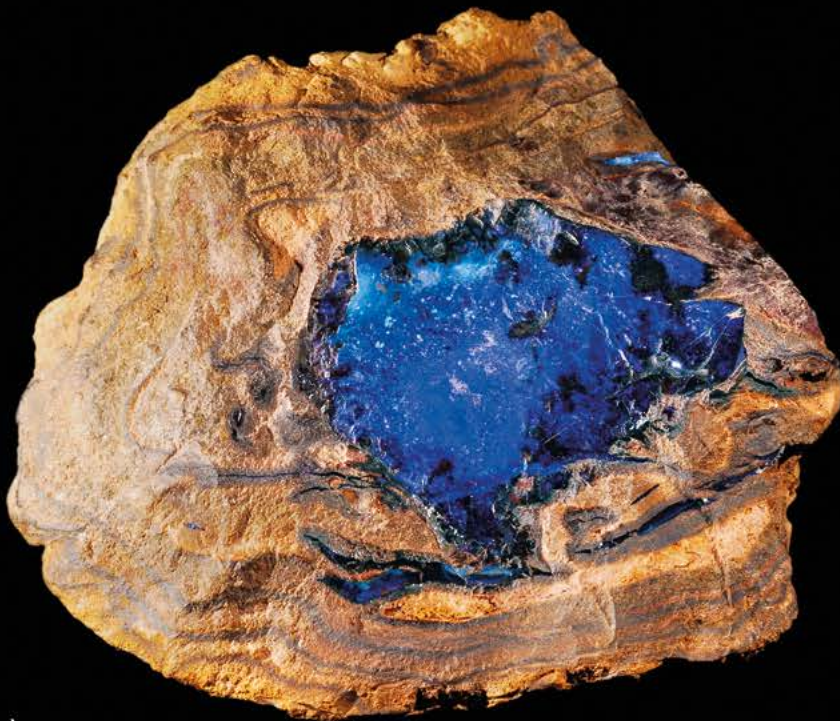

Calcita.
Mina "Bodovalle", Gallarta, Abanto Zierbena,
Bizkaia, Euskadi, Espanya.
13 x 10 cm. Mariano Hedrosa.

Fluorita.

Mina "Americana", Oseja de Sajambre,
Lleó, Castella i Lleó, Espanya.
12 x 11 cm. Mariano Hedrosa.

Òpal noble.
Queensland, Austràlia.
10 x 7,5 cm. Eliecer Minerales.

Cerussita.

Mina "La Muñeca", mines de Najerilla,
Mansilla de la Sierra, La Rioja, Espanya.
4 x 3 cm. Zona Minera (Casimiro Rodríguez).

Quars (var. ametista).
Pedrera Capurru, Osilo, Sassari, Sardenya, Itàlia.
4 x 3,5 cm. Zona Minera (Casimiro Rodríguez).

Cerussita.
Mina de Ressas Touireuf, Ben Arous, Tunisia.
11 x 9 cm. Rosell Minerals.

Willemita (pseudom. descloizita).
Mina de Chah Milleh, Anarak, Nain, Isfahan, Iran.
5 x 3 cm. Geoterra Minerales.

Barita.
Mina Linwood, Buffalo, Scott Co., Iowa, EUA.
8 x 5,5 cm. Rosell Minerals.

Fluorita.
Mines de Sant Marçal, carena dels Senglars,
Viladrau, Osona, Girona, Catalunya, Espanya.
11 x 9 cm. Rosell Minerals.

Piromorfita.
Mina Pcheloyad, Momchilgrad, Kardzhali, Bulgària.
7,5 x 7 cm. Rosell Minerals.

Corkita amb goethita.
Mina Serra da Mina, Cercal, Santiago do Cacém, Setubal, Portugal.
7,5 x 6,5 cm. Rosell Minerals.

Quars.
Virgem da Lapa, Araçuaí,
Jequitinhonha, Minas Gerais, Brasil.
14 x 9 cm. Euskalduna.

Hematites.
Ouro Preto, Ouro Preto,
Metropol. Belo Horizonte, Minas Gerais, Brasil.
10 x 8 cm. Euskalduna.

Estauroлита i almandina.
Muntanyes Keivy, pen. Kola, Murmansk, Rússia.
19 x 13 cm. Fabre Minerals.

Magnetita.
Mina de Carlés, Carlés, Salas, Astúries, Espanya.
5,5 x 4 cm. Fabre Minerals.

Celestina.

Pedrera Cemex, Serreta Llarga, Alacant, Alacant, Com. Valenciana, Espanya.
20,5 x 15 cm. Trencapedres Minerals.

Natrolita amb phillipsita.
Pedrera de Sant Corneli (pedrera de Can Savoia),
Serra del Godall, Fogars-Tordera, Selva-Maresme,
Barcelona, Catalunya, Espanya.
7,5 x 6,5 cm. Natura Kucera.

Cerussita.
Mina de Chaillac, Chaillac, Indre,
Centre i Vall del Loira, França.
7 x 5,5 cm. Fabre Minerals.

Barita amb marcassita i quars.
Mina Bou Nahas, Oumjrane, Alnif, Er Rachidia, Meknès-Tafilalet, Marroc.
10 x 8 cm. Fabre Minerals.

Quars amb fluorita, marcassita i moscovita.
Mines de Panasqueira, Aldeia de São Francisco
de Assis, Covilhã, Castelo Branco, Portugal.
10 x 3,5 cm. Fabre Minerals.

Barita amb calcita i limonita.
Mines de Djebel Ouichane, Sagangane, Nador, Oriental, Marroc.
14,5 x 9 cm. Fabre Minerals.

Sanidina.
Itrongay, Mahasoa Atsinanana, Betroka, Anosy, Toliara, Madagascar.
2,5 x 2 cm. Tesoros Naturales.

Mimetita.
Mines Pingtoulung, Liannan,
Qingyuan, Guangdong, Xina.
6 x 5,5 cm. Natura Kucera.

Quars amb dolomita i pirita.
Mina Kurshev dol, distr. Madan,
monts Rhodope, Smolyan, Bulgària.
6 x 5 cm. Bulgarian Minerals.

Calcopirita amb siderita i pirita.
Mines de Panasqueira, Aldeia de São Francisco
de Assis, Covilhã, Castelo Branco, Portugal.
8,5 x 6,5 cm. Fabre Minerals.

Barita.
Mina "Príncipe Alfonso", Minas del Najerilla,
Mansilla de la Sierra, La Rioja, Espanya.
6 x 4. Zona Minera.

Galena amb quars.
Mina Pfaffenberg, Neudorf,
monts Harz, Saxònia-Anhalt, Alemanya.
6,5 x 6 cm. Fabre Minerals.